

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbo brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

*V edinosti je moč.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se računajo po 7 nov. vrstica v petito; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnistvo v ulici Torrente 12. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Slovani v Trstu nekdanj in danes.

(V.)

Iz raznih razlogov nam ni bilo moči nadaljevati do danes tega spisa, za kateri se nekateri č. naročniki zelo zanimajo; vsaj takšna ugodna poročila smo dobivali o svojem času. Celo Italijani so prihajali v naše upravnistvo po dotične številke, v katerih je bil članek. Nas posebno vesel, da barem s čim ugajamo svojim spoštovanim čitateljem, da si ravno je naša najboljša volja, da bi bilo vse gradivo, ki je prinaša naš list, za vse. A kdo more vse in vsacega zadovoljiti? Ta zahteva lepega dolzega, duhovitega članka, drugemu bolj gode kratki članki, tretji si želi v podlistku zanimljivih povestij, četrti bi rad videl pod črto vedno modrovanje, petemu so všeč bolj domače vesti in ti se zopet dele v takšne, ki bi radi čitali samo „chronique scandaleuse“. drugi so pa radovedni, kaj se vse godi po svetu tudi daleč tam, kjer solnce vzhaja in zahaja. Temu je list prepolnitičen, onemu se zdi še premalo politike. Nedavno je bil v našem uredništvu naročnik, ki si je želel, da bi ves list od konca do kraja govoril o samej visokej politiki. A mož sam baje da vsaj po vnanjosti soditi razume malo Bismarka. Ko se je bližala obravnava Ribos-Maffei, dobivali smo pisma, s katerimi se nas je prosilo, naj „Edinost“ vse natanko poroča o tem zlodejstvu. Kdo naj zatorej zadovolji vse, komu je mogoče ugoditi vsem?

Radujemo se zatekelj, kadar koli nam dohajajo ugodni glasovi o tem ali onem spisu.

Po tej stranpotici vrnimo se zopet na premo cesto, po kateri nameravamo dalje korakati.

V poslednjem svojem članku smo naveli slovenske in izvirno italijanske besede dr. Franula de Weissenthurna, da dokažemo svojim cenjenim bralcem in ob enem tudi našim nasprotnikom, kako se je časi mislilo v Trstu o slovenščini, ko niso še poznali pretiranega italijanskega fanatizma, ki danes slepi visoke in nizke in kateri vlada v mestnej palači in dru-

*) gl. št. 13. „Edinosti.“

PODLISTEK.

S potovanja.

„Lastovica lahkokrila,
Iz daljave čez morje
K nam si zvesto se vrnila
Čez doline in gore.“
Stritar.

Ako sodite po naslovu, si izvestno mislite, gospod urednik, da se jaz vračam s potovanja; ali motite se. Nisem se ganola od svojega doma; zadovoljna sem tu ter lahko rečem s hrvatskim pesnikom:

„Taj mi se kuti nad svimi na svietu
najviše mili.“

Dolgo sem molčala in čudno bi ne bilo, ako bi Vam pravila, da sem obhodela dober del sveta; v tolikem času dalo bi se obhoditi mnogo sveta in videti tudi marsikaj. A obhodila nisem več kot svoj rojstni kraj in videla nisem ničesar drugega nego vsakdanje, znano. Dolgo se res nisem oglašila, a sami veste, da ne sije vedno lepo solnce, da se večkrat stemni nebo in preti z nevihto. Tudi človeku se prerado stemni prejasno nebo in prerada se vsuje nemila toča. Misel lovi misel; raztresene so vse in človek ni toliko energičen gospodar, da bi je zbral v lepo, logično celoto. O tem pa ni govorjenja; ni me volja tožiti ob oblakih nad mojo glavo; le toliko sem omenila, da uvidite urok mojemu molku.

god. Preporečali smo tedaj svojim vročim krvnim sosedom, naj navedene besede točno in z mirno dušo proučijo in izrazijo smo upanje, da se morebiti potem venčar poboljšajo in da bodo kmalu čutili potrebo učiti se naše slovenščini.

Da to ni bila edina knjiga govoreča o slovenščini, ki se je natisnola v tem stoletju v Trstu, priča nam „L'Archeografo Triestino, Trieste 1829“, v katerem je razglasil dr. D. de Rossetti v istem času natisnene knjige, med katerimi nahajam zabeležene tudi slovenske: „Molitvene bukve, itd.“ U' Terstu Jannes Marenigh natisnave, 1827. in 18. pag. 308. „Knjige same ni bilo moči isteknoti, a tudi vsem dosodanjim našim književnim zgodovinarjem je bila povse neznana, dokler je ni pisec teh vrstic objavil v „Ljublj. Zvonu“ 1883. leta.

Kolikor se narodnostnega vzbujanja tiče, ne moremo skoro govoriti o tem pred 1848. letom. Narodje so živeli mirneje med seboj, brez hujkanja, zbadanja in večnega ščipanja, kakor se godi dandenes, ko ne pustijo nikogar v miru, ako se le količkaj pokaže protivnega drugej narodnosti. Tržejo ga po listih in premetavajo mu kosti, da je joj. Fanitizem, goli fanitizem vlada danes po strankarskih novinah, ki nečejo z mirno dušo spoznati prava, temveč z glavo butajo v zid. Misel, ki se jim je rodila v možganih, dasi tudi navadno neutemeljena, mora prodati.

Leto 1848. je oživilo zopet narode, je vzdramilo spet tudi Slovence in Slovence.

Kako so se Slovani v Trstu gibali od 1848. dalje, hočemo govoriti v prihodnjem članku.

Govor poslanca dr. Gregra

v državnem zboru dne 17. aprila 1888.

Jaz in moji somišljeniki bomo glasovali proti dovoljenju državnega budžeta in to ne zaradi tega, da bi hoteli državi odtegniti sredstva za nadaljno izvrševanje njenih poslov; to ni naš namen in bi bilo tudi nemogoče, ker nas je premalo, da bi mogli zavreči budžet. Mi hočemo se svojim odklanjajočim postopanjem izraziti prever-

jenje, da je smer in delovanje sedanje vlade nasproti češkemu narodu in drugim narodom v državi tako, da je vzbudilo globoko raznemirjenje, splošno nevoljo, da, reči morem razdraženost v najširjih krogih češkega naroda. Da je res tako, to ni trditev samo majhne skupine čeških poslancev; vso češko delegacijo kličem tu za pričo, če prav označujem mišljenje naroda našega, če pravim, da narod češki nema več zaupanja v sedanjo vlado.

Češki narod se je naveličal dalje podpirati vlado, ki še vedno prezira najpravičnejše zahteve, potrebe, želje in prošnje češkega naroda. ter ga vedno odpravlja le z obljubami, katerih niti izpolniti ne misli. To trditev bodem dokazal s fakti, če bodem to tudi le deloma storil, kajti število opustnih grehov, katere je zakrivila vlada proti češkemu in drugim narodom, je tako veliko, da bi z naštevanjem v današnji seji ne bil pri kraju. (Veselosť). Za presojevanje vladnega delovanja se nečem posluževati idejalnega merila, temveč merila, katero je dala vlada sama.

Vzel bodem njen lastni program in s tem programom pokazal, kaj je pri svojem nastopu obljubila in kaj pa je storila ali bolje rečeno, ni storila. Svoj program je vlada objavila v prestolnem govoru dne 8. oktobra 1879. leta. Najprej govori prestolni govor — in to je za češki narod najvažnejše — da priznava in ceni pravna prepričanja naroda češkega in daje pomirljivo zagotovilo, da se ta pravna prepričanja ne morejo oškodovati po tem, da je češki narod poslal poslance v državni zbor. Katera so ta prepričanja?

Češki narod prešinja prepričanje, da je češko kraljestvo zgodovinski razvita, nerazdelna, državnopravna individualiteta (Dobro! mej Mladočehi), ki je zvezana z drugimi deželami države le po bilateralnih pogodbah češkega naroda z Najvišjo dinastijo, vzlasti s pragmatično sankcijo. Češki narod, veren tradicijam svojih očetov vidi pridobljen izraz te skupnosti v najčastitljivejšem aktu kronanja Njega Velečastva cesarja avstrijskega za kralja češkega. (Poslanec grof Lažansky: Dobro! veselost na levici.)

Češki narod globoko in bitko obžaluje, da se mu ni še izpolnila težko pričakovana nada, da vidi krono svoje dežele na

med srečnimi, ki „jim je dano“. Vender pa se mi dozdeva, da mi pripoveduje o svojem potovanju in da se veseli svoje vrnitve. Kdo ve zakaj? Bržkone je tu ugledala beli dan in mili jej je ta kraj, če tudi ne najbolj srečen. „Uči se, človek“, hoče reči, „od mene domoljublja! Nisem pozabila svojega rojstnega kraja, svojega gnezda in gostoljubne strehe; nisem pozabila niti tedaj, ko sem bila srečnejša, bivajoča v lepih in bogatih krajih. Želela in hrepenela sem si nazaj, dasi je tu le bolj gorje doma in, da sem bila v deželi, kjer se cedi „med in mleko“. Kako rada bi bila priletela še prej, a ugonobila bi me bila izvestno vaša huda zima.

Povem ti pa dosti, dosti; a ne upaj bogve kaj vselega; saj veš da je na svetu več žalosti nego radosti.

Čula sem te večkrat, ko si pod tem-le drevesom brala neke pe-ni in prav rada si je brala; spominam se tudi dobro neke kitice, ki se glasi tako nekako:

„Za vse je svet dovolj bogat

In srečni vsi bi bili.

Ko kruh delil bi z bratom brat

S prav srečnimi čutili.“

Vaš pesnik ima prav; jaz bodem tudi to žgoleda, morebiti me kdo ume. Sicer veš, ni tudi pri nas, kakor bi moralo biti; povsod močnejši zatira slabejšega. Ne more si misliti, kolikim nevarnostim sem ušla na potovanju in čudim se, da sem še tu. Ali nam ni take zamere; živali nimajo pameti; vi pa pravite, da ste modri in vender krivo ravnate.

glavi svojega kralja. Češki narod, ki je bil več stoletij vaju sam dajati si zakone, zmatra za faktično krivico, nasilstvo, ako se drugim postavodavnim zastopom, v katerih so tudi zastopniki drugih dežel, odkazuje več, nego je neobhodno potrebno za nerazdelno zvezo države.

To se pravi, da se poslužujem navadnega izraza, češki narod teži po kolikor mogoče obširnej avtonomiji dežele in hoče centralnej upravi države le toliko odstopiti, v kolikor z neobhodno potrebo zahteva in potrebuje celokupna vez države. To so pravni nazori in pravna prepričanja in neso mogla biti druga, o katerih govori prestolni govor 1879. leta.

Če gospodje z one strani vedno na to opozarjajo, da v globini našega srca še vedno nosimo češko državno pravo skrito, če mislijo, da so s tem razkrili tajnost, jim lahko zagotovljam, da imajo popolnem prav, da se češki narod verno in trdno drži pravic svoje dežele, da se bo deželo in verno držal te dedščine, katero je dobil od svojih očetov, kakor najsigurnejšega rešilnega sidra za vse mogoče slučaje prihodnjosti. (Dobro! mej Mladočehi.)

Nam tudi na misel ne pride to skrivati in ne vidimo v tem niti veleizdaje, niti škode za avstrijsko državo, kajti ko bi to bilo, bi Njega Veličastvo naš najmilostivejši kralj ne bil opetovalno (Tako je! mej Mladočehi) teh nazorov priznal na najslavnnejši način. Nečem se sklicevati na cesarski diplom z dne 20. oktobra 1880, ki se je proglasil za nepremeljiv državni temeljni zakon; navajam le besedo, katero je izrekel Njega Veličastvo naš kralj v Svojem Najvišjem reskriptu z dne 26. septembra 1870. l. češkemu deželnemu zboru: „Mi se dobro zavedamo sijaja, katero razširja krona našega kraljestva Češkega okrog veljave in moči Naše države, in odločili smo z nova nerazdeljivost nerazrušljivo pismeno potrditi“ — in leto pozneje ponavljal je to obljubo Njega Veličastvo kralj v reskriptu z dne 12. septembra 1871, v katerem pravi: „Spominjajoč se državnopravnega položaja češke krone in zavedajoč se sijaja in moči, kateri je dajala Nam in našim prednikom: spominjajoč se nadalje neomajljive zvestobe, s katero je podpiralo prebivalstvo Češke Naš prestol, radi priznavamo pravice tega kra-

Zbralo se nas je tam daleč, daleč ob velikanskej reki — menda Misisipi mnogo sestra. Bile smo brez nevarnosti, ker naši preganjanci so bili po svojih opravkih. Razpravljale smo o marsičem. Pomilovale smo vas, ljudi, kajti nobena nas ni mogla reči, da je našla na svojem potovanju popolno srečnih ljudi.

Pravila je edna, ki je odplula od tam, kjer izvira jedrna Triglava hči, o svojej prelepi domovini. Ni je mogla prehaliti. Prelepe doline, dolge njive, rumeno žito in krasni vrtovi; divna in čudovita jezera ter visoke gore s sivimi glavami; tu je res toliko lepote zbrane, kakor malokje in kaj misliš, da so tam ljudje srečni? Ba! vso to krasoto, kakor da ne vidijo; ubogi se trudi in dela; a bogati nima nikdar dovolj.

Druga je pripovedovala, da je od onega velicega, bogatega mesta, kjer cesar stanuje. Večkrat, pravi, krožila sem nad „Praterjem“ in koliko tu je sreče koliko lepote!

„Tu gibki udje, vzorna rast,
Tu let in lica cvet,
Tu zemlje slast, bogastvo čast....
O ti presrečni svet! —

Šopirilo se je tu vse, da nisi znala, katera je grofica, gospa ali šivilja. Jaz pa sem vse to dobro vedela. Dan prej in takoj drugi dan sem videla marsikatero teh v podstrešji visoke hiše ubadati urno, urno v obleko namenjeno morda gospé, s katero je večeraj tekmovala. Tudi mnogo

ljestva (Poslanec dr. Varšaty: Čujte!) in smo pripravljeni to priznanje ponoviti s prisego ob kronanji. (Poslanec Lažanski: Čujte!) Te besede ostanejo neizbrisljivo zapisane v srcih in v pravem zavedanju češkega naroda. Češki narod živi v trdnem zaupanju, da bode nazadnje le prišel čas, ko se bodo izpolnile te vzvišene obljube njegovega kralja in to upanje je najtrdnjša vez med češkim narodom in njegovim vzvišenim kraljem (Dobro! mej Mladočehi.) —

Ko je vlada grofa Taaffeja prišla na krmilo in je bila postavila priznanje pravne prepričanja in pravnih nazorov češkega naroda za prvo točko v program svoj, se je obveselil češki narod; kajti kaj je mogel pod tem stavkom drugega razumeti, nego da se bode nova vlada prizadevala, da promeni centralizirajočo in nvelujočo ustavo v avtonomističen zmislu in da edenkrat uresniči obljube Njega Veličastva. V tem obziru vidi češki narod, da se je popolnem motil, kajti namesto razširjenja kompetence deželnih zborov so jeli še zoževati deželno avtonomijo.

Češki deželni zbor, ki je nekaj odločeval o miru in vojni, ki je celo dajal deželne dinastije, ponižal se je v pomnoženo okrajno zastopstvo ali vladno enketo. Nalašč, rekli bi z neko posebno premetenostjo zna vlada vse tako urediti, da se v deželnem zboru češkega kraljestva nič več ne obravnava o stvarih večje važnosti, vzlasti političnega pomena. Vladne predloge, ki se mu predložijo, tičejo se le podrejenih predmetov in še te morajo se nepremejene vsprejeti, če ne se pa vržejo v širok jarek nesankcijovanih sklepov; z iniciativnimi predlogi ni moči prodreti, uže zaradi tega ne, ker primanjkuje časa. In tako je sedanja vlada, katero smo pričakovali kot avtonomistično, postala centralistična in se od prejšnjih centralističnih vlad le toliko razločuje, da izvaja svoje centralistično delo z avtonomistično večino državnega zbora. (Smeh na levi.)

Druga točka programa, katero si je postavila vlada, se glasi: „Moja vlada si bode vedno prizadevala, enako skrbeti za duševne in gmotne koristi narodov.“ (Dalje prih.)

Vojaki rezervisti.

Nasemu in ogerskemu državnemu zboru je vlada predložila načrt zakona, ki daje cesarju pravico, da sme nekatere vrste rezervistov tudi v mirnih časih klicati k dejanskemu službovanju. Po sedanjem zakonu se sme to ravno o vojskinem času goditi. —

Načrt dotičnega zakona se glasi:

Zakon

z dne 1888

o izvenrednem sklicevanju rezervnikov in nadomestnih rezervnikov k aktivnej službi v miru.

S potrdilom obeh zbornic ukazujem, kakor sledi:

§ 1. Možstvo prvega letnika rezerve, kakor tudi trije mlajši letniki nadomestne rezerve, ako zahtevajo posebne razmere,

solzo si je, obrisala raz oči, ki jej je kalila vid, ne vem zakaj.

„Videla sem“, je pravila, „po cele družine stradojoče, ne imejoče kaj deti pod zob in videla bogato naloženo mizo, kjer je toliko ostajalo, da bi bilo ubogej družini za nekoliko dnij dovolj hrane.“

„Kaj ti,“ oglasila se je tretja, „še več bode sem videla jaz; to je: ne bode — krivice. Tam, kjer sem jaz doma, govorijo ljudje prav lep, mil jezik; gladko jim teče kakor sladko vino in čuje! Njih sosedje pa govorijo nekak jezik trd in bolj okoren; ali ponašajo se z njim, da je dosegl visoko stopinjo omike; ni čudo, saj usoda jim je bila vedno mila in star je tudi uže; zato pa hočejo onih govorico izpodrinoti ter usiliti jim svojo. Zidajo jim šole ter vabijo tujo deco vanjo, ali zadnje čase sem opazila, da so se prvi hlabro postavili v bran. Rada bi videla, da bi mi kak sobrat ukazal, da moram peti, kakor on hoče in ne kakor me je mati učila!“

Res je, res, pritrdi druga; jaz sem tudi videla nekaj enacega; morebiti so baš ti nesrečni ljudje z lepo govorico. Njih nasprotniki jim ne dovoli po tistih pisarnah rabiti tega jezika in v imenitnej družbi, gorje če kdo tako govori; hitro ga pisano gledajo!

Naposled sem povedala še jaz, da sem odplula od bregov sinje Adrije in, da se vam godi tudi nekaj tacega. Samo da nečeo vam zameniti jezika s trdim, ampak „col dolce si“. Povedala sem, da so v tržaški okolici sami — kako se uže imenujete vi sè sladko govorico? A res, Slo-

morejo se po potrebi in za čas nujne sile po ukazu cesarjevem sklicati k aktivnej službi, vendar le toliko časa obdržati v dejanski službi, dokler so v imenovanem rezervnem letniku, oziroma v imenovanih nabornih letnikih.

Izveti so oni rezervniki, ki imajo pravico trajnega odpusta — ako bi morali služiti še v redni vojski, — dalje oni nadomestni rezervniki, ki niso po žrebu, marveč vsled posebnih postavnih prednosti prišli v nadomestno rezervo.

§ 2. Oni rezervniki, ki so na podlagi te postave sklicani k aktivnej službi — ako so služili najmanj dva meseca v aktivnej službi — oproščeni so tekom daljše službene dolžnosti v rezervi vseh orožnih vaj.

§ 3. Ta postava stopi v veljavo z dnem objave in izvršitev se izroči ministru za deželno brambo, ki se mora o tem dogovoriti z državnim vojnim ministrom.

Zakona priloženo utemeljevanje se glasi:

Po orožnej postavi so na razpolaganje za stalno armado v miru le trije letniki, ki so dolžni služiti v rednej vojski; število teh pa je po naborni postavi tako tesno odmerjeno, da se skrči na minimum in ne zadostuje v posebnih razmerah, ki zahtevajo zvišanje števila.

Rezerva se more deloma ali popolnoma le na povelje cesarjevo sklicati, da se dopolni stalna armada in mornarica.

Nadomestni rezervniki morajo se po osemtedenski službi za časa miru pustiti v neaktivnej razmeri, akoravno dotični z malimi izjemami le po žrebu dobé toizredno prednost svoje vojaške dolžnosti.

Da se more zadostiti posebnim zahtevam državne koristi brez izrednih naredeb — kakor so za časa vojske — daje se pooblastilo, po potrebi sklicati najmlajši letnik rezerve, to je take ljudi, ki so se izvežbali v službi — in tri najmlajše letnike nadomestne rezerve; izveti pa so vsi oni, ki so po določbah §§ 25 in 27 orožne postave oproščeni redne službe, oziroma bili vpisani v nadomestnej rezervi.

Po določbah § 2 so dovoljene olajšave tistim, ki so bili poklicani k izrednej službi.

Politični pregled.

Notranje dežele.

V proračunski razpravi govoril je pri poglavji „o prispevkih za vzajemne posle“ poslanec Neuwirth. V svojem govoru je naslinal gospodarsko stanje avstrijskih narodov; govoril je o velikanskih troških, katere bi povzročila vojska z Rusijo, na katere troške pa nikakor nismo pripravljeni, zato preporeča našim diplomatom, naj bodo oprezní, naj pusté Bolgarijo. Ne iščimo zaradi takih malenkostij vojske, ki bi bila tako neizmerno draga; bodimo rajše mirni. Polomizovala sta proti njemu sè svojega stališča finančni minister in poročevalec dr. Matuš.

O poglavji „državna policija“ imel je poslanec Kronawetter znamenit govor, v katerem je, kakor uže lansko leto ne-

venci so, sami Slovenci in jim ponujajo, celo silijo laške šole. Pravila sem, da je nekje ljudska šola s tremi jeziki. Ubogi poglavci, ali vam belijo glavo! Kmalu bode vaša šola liki — vseučilišče! Povedala sem tudi, da se te uboge učence na poti nagovarja s tujim jezikom.

Ti veš, da sem videla še mnogo, mnogo več; videla sem tudi „obljubljeno deželo“, a povedati ti moram, da nisem opazila onega bogatstva, o katerem radi govorijo; saj če bi res bilo, bi jih ne priromalo toliko sem. Videla sem še marsikaj, a še tega, kar sem ti tu našla, ne razumem; mogoče da razumeš ti, ker si moder človek.

„Svet mi uganjka je brez rešenja,

— — — — —

Poln je bridkega svét trpljenja

Vprašam, zakaj? a vprašam zastoj.“ — Do svidenja! moram pogledati, kaj delajo moje sestre.“ —

Ha, ha, gospod urednik! tako sem se zamislila v kraje, katere ptiči obpotujejo, tako si živo slikala vse to, da se mi je zdelo, kakor da mi kateri izmed vrnovših se ptičev pripoveduje. Lastovica je uže davno odletela; a moja domišljija jo je še vedno videla in čula žgolečo in pripovedujočo. Še nekega ljubega gosta pričakujem in ako ga ni zadela nesreča, mora se vrniti. Zvest je bil svojemu domu, od kar pomnim; se ve da ne vedno eden; otroci in vnuki, katere sta stara naučila domoljubju. Grm je zelen; a njega še ni, kdo ve, kakšne novice mi prinese — moj slavec?

usmiljeno bičal brezobzirno in nepostavno postopanje policije nasproti državljanom. V dokaz svojim besedam navajal je slučaje, tako surove in brutalne, kakeršni se ne gode baje da nikjer drugod. Posebno gorko se je potegnil za delalce, ki stoje pred policijo brez vseh pravic in vse obrambe. Z delalci postopa lahko policija kakor sama hoče, daje jih uklepati in zapirati, ako se jej zde samo sumljivi. Ima je zaprte po več tednov in mesecev celo, dokler se sodišče prepriča o njih nedolžnosti, potem je še le oprosti. Kako se pa ta čas godi njih družinam, tega nikdo ne vpraša. — Ta naj trpi in molči. Pri svojem poizvedavanju posluhuje se policija vohunov, t. j. ljudij brez vesti in značaja, ki se jej prodajo, se mešajo mej delalce, je izprašujejo in šuntajo k slabim delom ter je naposled ovajajo. Govornik je dokazal, da mnogo čisto nedolžnih policija zapre samo zato, ker je vohuni po krivem ovadijo. Kako pride pošten človek do tega, vpraša poslanec, da ga na ovadbo takega ničemneža zvežejo, ter ga tako tirajo v zapor? Ako bi se tako surovo postopalo sè živino, uprla bi se temu družba za obrambo živalij. Družva za obrambo ljudij pa še nimamo! Nadalje govoril je o štrajkaajočih delalcih t. j. o takih, ki v velikej množici delo opuste, ker je gospodarji preslabo plačujejo. Ti ubogi delalci nimajo nobenih pravic. Gospodarjem je dovoljeno združevati se proti delalcem, ako bi pa delalci poskusili kaj tacega, takoj posegne policija vmes ter tudi prepové nabirati denar njim v podporo. Kronawetter je razpravljajl potem o krivici, ki jo trpe delalci v tem obziru, da jim policija prepoveduje zbirati se ter na shodih pretresavati svoj položaj. Rekel je, da ima na razpolaganje ogromno gradivo o prepovedi takih delalskih shodov v celej monarhiji, a o tem za sedaj ne bode govoril. S postavo proti anarhistom je vlada čisto na krivej poti. Z izjemnimi postavami, ki kratijo delalcem pravice, ne bode dosegel postavljenega si smotra. S temi služi samo peščici bogatašev ter sili ogromno večino pokorno delati v njih korist, kar je pa v protislovju z notranjo naravo človeško. Naj država dela kar hoče, naj veže, zapira in pritiska kolikor jej drago, razlika mej višjimi in nižjimi slojevi človeštva mora izginoti in državna moč se ne bode smela več zlorabiti v sebične koristi nekaterih. Stranka, ki ima uglasiti in ublažiti ta nasprotstva je socijalno-demokratska stranka. Po vsem svetu so se uže razširile nje ideje in nastalo je gibanje v njeno korist. Današnja družba je gnala in socijalna demokracija je mlada trava, ki poganja iz trhlvine. To prizadevanje bode obveljalo in naloga spretnega državnika je, da se jim ne ustavlja z izjemnimi postavami; z mirnim potem moramo napredovati, da dosežemo ravnopravnost vseh ljudij, sicer si bode obup zatiranih poiskal oduška, kateremu se ne bode mogoče ustavljati. Konečno ponavlja lansko leto ustavljeno resolucijo, naj se za Dunaj in Nižje Avstrijsko dane izjemne postave takoj ukinejo. Govorilo je v tistej seji še mnogo drugih govornikov. O glasovanji bil je kredit policije sprejet z 130 proti 106 glasovom. Proti je glasovala leviča in Mladočehi. — Poslanec Miha Vošnjak stavlil je na naučnega mistra Gauča nastopno interpretacijo: „Je li minister na deželni svét dal naredbo, po kateri naj se odpravijo (slovenske) paralelke na gimnaziji v Celji, je li deželni šolski svét kaj enacega odpisal vodstvu gimnazije, eventualno kaki so bili nagibi, ki so ministra k temu koraku napotili?“ — Kdo ve, kaj bode ekscelencia odgovorila na to: naj hitreje si bode izmislil kak ničev izgovor, na to bode eden ali drugi naših poslancev moral malo porogoviti, slovenske paralelke pa bodo na večno pokopane! Kaj hočete, saj živimo v ustavnej državi, ki ima tako lepe osnovne postave — na papirji!

V Parizu osnovala se je avstrijska trgovinska zbornica, ki bode skrbela za priprave za svetovno razstavo 1889. leta ter lajšala onim avstrijskim obrtnikom delo, ki mislijo odposlati svoje proizvode v Pariz na razstavo. — Čehi bodo imeli svoj posebni paviljon, kar jim je pariški razstavní odbor uže dovolil. Na Češkem se je v ta namen osnoval odbor, ki bode delal na to, da bode češka trgovina obrt in umetelnost dostojno in popolnoma zastopana; češki narod hoče svetlo pokazati, da more tekmovali uže z vsakim kulturnim narodom.

Isto tako so sklenoli tudi Madjari.

Vnanje dežele.

Rusija nadaljuje svoja oboroževanja v kraljevini Poljski. Okolo Varšave delajo neumorno in prvotni načrt je baje

da še bolj razširjen. Tudi po zimi delali so neprestano ter tudi izvršili mnogo projektiranih del. V Rusiji je malo upanja, da bi bilo mogoče še dolgo ohraniti mir, vzlasti sedaj, ko dohajajo o zdravju nemškega cesarja tako neugodne vesti. „Kaj bi bila mogla biti Nemčija, da bi cesarja Friderika orjaški duh bival v zdravem telesu“ piše Grazdanin. Nadalje opisuje položaj, ki bode po njega smrti. Bismark bode še vedno delal, kakor bi bil on edini, ki bi rad ohranil mir, ki bode pa v resnici najhujše ščeval in delal na to, da zaneti vojsko. In tedaj „blagor državi, ki bode pripravljena“. O gibanji na Francozkem ruske novine molče in čakajo, kaj pride.

Srbskemu kralju so silno zoperne vse postave, katere je sedanja skupščina sklenola. Posebno mu je pa nova občinska postava na želodci. Zato se vedno bolj množe glasovi iz Belega grada, da bode sedanje ministerstvo kmalu dalo svojo ostavko. V seji radikalnega kluba so poslanci naročali ministerstvu, naj se strogo drži programa. Mej kraljem in ministrom so nastala neka nesporazumljenja zaradi sklenenih postav in pričakuje se od dne do dne ostavka. Tako bode tudi to ministerstvo, ki se je nadejalo dolgo živeti, kmalu končalo svoje življenje ter se umaknolo novemu. Kralj Milan in njegovi dunajski in peštanski prijatelji vzdihujejo uže po hajduških naprednjakih, ki znajo tako lepo delati dolgove in s tako veliko brižnostjo varujejo koristi dunajskih in peštanskih židov na škodo ubogemu srbskemu narodu. No upajmo, da se bode tudi srbski narod osvetil ter pognal i kralja i naprednjake črez mejo, k njih prijateljem Nemcem in Madjarom.

Nemiri v Macedoniji rastejo; dela se propaganda za Srbijo, Grško, Bolgarijo in kakor poročajo nemški listi, tudi za Rusijo. Turška vlada je v velikej zadregi in bode pomnožila svoje posadke v Starej Srbiji.

Pravda proti bolgarskemu majorju Popovu, katerega Koburgova vlada dolži veleizdaje in upora, se je uže pričela. Vlada Popovu ni dovolila zagovornika. Popov se bode sam zagovarjal.

Nemiri na Rumunskem ne pojemajo, kakor so pisali nemški listi, baš obratno. Položaj je vedno resnej in bolj zapleten. Kmetje so dobili te dni celo mesto v svoje roke. Telegram z dne 24. aprila iz Bukarešta poroča: Ustaja se zopet širi. Zадnje dni so odšli zopet vojaki na lice ustaje.

Francija je razdeljena v dva tabora, v stranko Boulangerjevo in v stranko njegovih nasprotnikov. Generalovim prijateljem se je pridružil tudi grof Pariški, znani pretendent za francoski prestol. Ta korak nam nekoliko pojasnjuje namene Boulangerjeve, ki so sicer tako temni in neizvestni. Jako je sumno, da je ta mož, ki se izdaje za republikanca v tako tesnej zvezi z najhujšimi nasprotniki republike, z Bonapartisti in z Orleanisti. Zanimljivo je tudi to, da so se baš sedaj sešli vsi vodje bonapartistiske stranke. Vladna, to je proti — boulangistiška stranka vedno raste in upati je, da se jej bode posrečilo popolnoma zatreti to republiko nevarno gibanje. Čujejo se tudi glasovi, da bodo Boulangerja zaprli o prvi ugodni priliki. Predsednik republike Carnot nastopil je svoje potovanje po državi. To je bilo uže dolgo popred oznanjeno in imeli so priliko njegovi prijatelji in nasprotniki pripraviti se, ter mu javno pokazati svoje mnenje. Povsod, kamor je se prišel od sedaj, bil je predsednik navdušeno sprejet. Županu v Chateau je odgovoril na njegov pozdrav: Bodite preverjeni, da bodem znal varovati republiko njenih notranjih in vnanjih sovražnikov. Še ta teden dospe v Bordeaux, kjer bode imel velik govor.

Angleška kraljica je bila te dni v Berlinu, kjer je obiskala svojo hčer, nemško cesarico. Bila je kakor se po sebi umeje, prepričajno sprejeta. Imela je tudi pogovor z Bismarkom. Nemški listi izražajo nadejo, da bode ta pohod angleške kraljice v Berlinu uplival tudi na politiko.

DOPISI.

Ricmanje, 25. aprila. [Izvirni dopis.] Stoletnica se je v Ricmanjih pri sv. Jožefu prav slovesno obhajala. Prostorna cerkev je bila prekrasno ukrašena, trojni kori so bili ozaljšani z mnogimi trobojnicami. Ukljub deževnemu vremenu se je udeležilo slavnosti mnogo udaljenih in bližnjih vernikov; to je očiten dokaz, da sv. Jožef — zaščitnik vesoljne crkve — ima

še mnogo, mnogo častilcev, ki ga smatrajo za mogočnega priprošnika v vseh gmotnih in duševnih potrebah.

Sv. Jožefa cerkev — v obsegu za preko 3 do 4000 duš — je bila pri jutranji in desetni službi Božji polna, natlačena. Jutranjo sv. mašo je daroval preč. kanonik-dekan dolinski, g. Oroslav Jan; veliko slovesno sv. mašo pak visokoč. g. Ivan Legat, profesor verouka na c. kr. gimnaziji v Trstu. Obadva preč. gg. sta govorila lepe nepozabljive govore. Prvi je navdušeno govoril o zidanji čarokrasne cerkve sv. Jožefa; omenja, da je zidar cerkvi bil Rudolf Diretti iz Trsta; samo zidarsko delo je stalo 6351 lir brez gradiva, katero so verniki zastoj pripravili. Veliki altar iz mramorja izdelal je Janez Calzuti, ter je stal 13.159 lir.

Drugi v iskrenem govoru dokazuje visokost in dobroto dušnih pastirjev, ter slednjič toplo preporeča vernemu ljudstvu taiste spoštovati, ljubiti in ubogati, ako hoče biti gmotno i dušno srečno. Obadva govora sta naredila na vse navzoče tako mogočen vtis, da so bili do solz ginjeni in da se še čuje glas: „Čast in hvala tema gospodom; takovih besed v svetišču sv. Josipa nismo še čuli; vse drugače hočemo zdaj sv. Jožefa proslavljati, ter posnemati naše nekdanje prednike!“

Ricimanski.

Iz Gorice, dne 25. aprila. [Izv. dop.] (Marzinijeva brošura. — Dr. Rojic in novo pokopališče.) Veliko pozornost in nenavadno odobravanje proučevala je pri vseh trezno mislečih in nepristranih italijanskih naših somoščanin te dni razposlana mala brošura g. Frana Marzinija od dne 18. aprila t. l. glede nerabljivosti novega goriškega pokopališča. Dobro poznani in veljavni ta goriški meščan in ud goriškega zastopstva pohvalno odobruje izjavo dr. Rojičeveo od leta 1879. o goriškem pokopališču, odločno obsoja pa tačasno protizjavo one petorice mestnih zdravnikov, ki so, kot posebna komisija preiskali kraj pokopališča, ter huje nego na nekolegijalen način, surovo napadali g. dra. Rojica in ž njim vse one, ki so bili in so njegovega mišljenja in prepričanja ob absolutne nerabljivosti one, v pokopavanje odmenjene zemlje.

Da bodo pa čestiti čitatelji izvedeli, kako se je znamenita ta pravda iztekla in mogli sami soditi, kdo je prav imel ter kako stvar sedaj stoji: posnamem naj iz omenjene gosp. Marzinijeve brošure in iz javnih sporočil takratnih listov naslednje date in fakta.

Goriški mestni zastop odločil je bil v svojej seji od dne 29. jan. 1876. leta ta prostor, kjer sedaj stoji to novo pokopališče, v ta namen. Kmalu so se jeli slišati po mestu temu magistratnemu odloku nasprotni glasovi in ne dolgo po tem naberó se podpisali nad 300 odličnih meščanov. Naprošen je bil tudi g. dr. Rojic, naj ga podpiše. Takoj in brezpogojno ni hotel podpisati tega protesta dr. Rojic, ampak za nekaj dni — dejal je — naj se deputacija povrne, da se med tem časom sam prepriča in po lastnej preiskavi izve, kakšna je ona zemlja. Zgodilo se je to. Skrbno in vestno preiskal je dr. Rojic kakovost tega prostora ter je vsled tega ne samo podpisal predloženi mu protest, dodal mu je tudi svoj „parere“, s katerim je na podlagi motivacije zahteval, naj se odbrani prostor v določeni namen nika kor ne uporablja. Mestni zastop dejal je v seji dd. 4. sept. 1879. leta vse one podpise in dr. Rojica „parere“ v koš, da bi se bil v seji niti prečital. (Kaj tacega se celo v najmanjši županiji na deželi ne pripeti!) Zaradi tega uže, vzlasti pa zaradi prevelike važnosti zadeve same, t. j. nevarnosti v zdravstvenem pogledu, kakor tudi glede na gmotne troške, ki bi jih bilo dru. Rojicu, kot veleposestniku, brezuspešno nositi, čutil se je primoranega spraviti celo stvar na javno pot — v javnost. Zato je objavil oni svoj „ad acta“ dejani in le mestnem magistratu do tačas znani „parere“ v takratnem italij. listu „L'Isanzo“, od dne 23. septembra 1879. leta. Ta javna poslanica dra. Rojica treščila je z dinamitno v močjomestni zastop in to tem huje, ker je dr. Rojic znan kot risoluten mož in — Slovenec. (Konec prih.)

Od Maljenedjelje sp. Štirské, dne 12. aprila 1888. [Izv. dop.] Tužno vzdihuje majka Slava! ker vidi, kakor den za dnevom objemlje mrzla roka „bele ženice“ naše prvoboritelje, naše voditelje.

Pero mi zastaje, ko vidim toliko slavnih mož še pred leti krepkih — pod gomilo.

E, pa vsaj le začasno spijo trudno spanje. Možje, kateri poznavaajo tudi slo-

venski kmetje, sploh preprosti narod, se strahovito hitro poslavljajo od nas.

Kje iskati pravega voditelja? A kje dobiti moža, kateri bi se v istini potegoval za nas in peljal nas do cilja, do združenja? Naši sorodni bratje Hrvatje, Srbi in drugi tamo na Balkanu; Čehi, Poljaki — kodaj združeni po pisavi in jeziku v bratskeje ljubavi bili bi mogočen rod.

Narod naš je uže od pamtiveka se svojimi odnosi se izkazaval in se izkazuje še danesnji dan, potegujoč za pravo s potrpljenjem, dokler iste ne dobi.

Pravosodno ministerstvo je zahtevalo, da bi najvišje sodišče izvelo sredstvo za „ravnopravnost“. Najvišjega soda izvestje je, da je treba osnovati v ta namen senate za razne narodnosti pod žezlom naše vlade; in nastavitv uradnike, kateri bi bili zmožni reševati pravde vsakatega jezika. Ovo je isto pravo, za katero se borimo toliko let. —

Ravnopravnost, cilj po katerem hreneni ne samo gospod, veljak, tembolje tudi preprosti seljak zunaj na deželi. Bog! Da bi se vender le enkrat glasoviti § 19. osnovnih državnih postav uresničil.

Vreme smo imeli skozi ves mesec marcij prav slabo, tudi april nam s prva ni donesl kaj prida. Bela nedelja bila je v resnici, ker vso soboto so leteli snežni kocki (ali kakor pravi narod tu da Verženci koruzo vejejo).

Pomladansko delo je pričeto. Cene so jako slabe.

Novčenje bilo uže prošli mesec končano; mladina je vsied preobilnega pitja žgane pijače pokvarjena, zatorej ni več sposobna za vojaški stan tako kakor prejšnja leta.

Veržeje je trg pri Muri (reka) blizu sv. Križa, na murskem polji. Kakor priča zgodovina, so potomci omenjenega trga nekdanjega plemena Avarov ali Huncev za časa njih kralja Atile, kateri je umrl blizu Kapele, farne cerkve blizu Radgone na svojem gradu, katerega pa ni več. V Kocijanu in od tam so se njegovi vojščaki brez vodje raztepli na vse vetre; od teh krutih trinogov je nekaj ostalo na sedanjem trgu; od tod ime Veržeje. Atila pokopan je bil tudi tu blizu, toda se ne ve kje. Dejan je bil prvo v zlato krsto, zatem v srebrno, na zadnje v železno; njegova zlata konjska oprava je bila dejana k njemu. Narod pravi, da je bil sli samim denarjem zasipan. Večkrat so raziskavali uže delalci, najeti za plačo, mesto njegovega groba, pa se jim ni posrečilo. Pravijo tudi, da je imel isto sulico, s katero je Longin stotnik prodril levo prsno stran Kriščevo in da so tisti, kateri so njega pokopali, bili vsi od prvega do zadnega stražnika ustreljeni. (?) Na grob pa so nasadili, kakor narod pripoveda, „tratnice“, da bi se ne poznalo mesto surovega kralja, kateri je končal življenje vsled življenja svoje hčere (poknola mu je žila, kri bruholila je iz njega) in strahonja svetu bil je mrtev zaradi lastne Evine hčere.

Gospod urednik! Mnogo bi se še o tem izvedelo, pa jaz nisem za to, boljše pero morebiti natančneje objavi to v posebnej knjižici. Kraj naš je bil za starih časov preimeniten.

Domače vesti.

Občinski svet tržaški je imel v sredo 25. t. m. javno sejo. Predsedoval je župan dr. Bazzoni, vlado je zastopal okrajni glavar baron Conrad, navzočih 33 svetnikov.

Župan se spomina umrlega občinskega svetnika Viktorja pl. Rina, kateremu v spomin se dvigne zbor s sedežev.

Prečita se zahvalno pismo novoimеноvanega župnika pri sv. Jakobu, č. g. Karola Možeta.

Volijo se z nova članovi šolske deputacije ter kuratorja mestne knjižnice in muzejev in sicer:

za kuratorje mestne knjižnice: svetniki Consolo, Janovitz, Pervanoglu; za kuratorje starinarskega muzeja: svetniki Cambon, Pervanoglu, Venezian; za kuratorje naravoslovnega muzeja: svetniki R. Luzzatto, Pervanoglu, Vierthaler ter izmed ustanoviteljev tega zavoda svetnika Biasoletto in pl. Tomasini;

v nadzorni svet mestne višje gimnazije, kateri je ob enem deputacija c. kr. državne višje gimnazije: svetniki M. Luzzatto, Consolo, Piccoli;

v nadzorni svet mestne višje realke, ki je ob enem deputacija c. kr. državne

višje realke: svetniki Cambon, Righetti, Vierthaler;

v deputacijo c. kr. trgovinske in nautične akademije: svetnika Biasoletto in Pervanoglu, ter

v nadzorni svet mestnega dekliskega liceja: svetnika M. Luzzatto in Pitteri. — O drugej točki dnevnega reda: Predlog mestne delegacije za podaljšanje bice 50 kr. za vsak hektoliter piva, ki pride v lokalno uporabo, se ni moglo razpravljati, ker ni bilo navzočne potrebne večine dveh tretjin.

Odobri se zatem razdelitev občinskega zemljišča v Lonjeri in sv. M. Magdalenini zgornjej in tudi račun mestne plinarne za leto 1887. z 820.230 gld. 26 kr. dohodki in 543.036 gld. 87 kr. troški, zatorej s čistim prebitkom 277.197 gld. 39 kr.

O točki „lokalna policija, mestna straža“ se sprejme višji trošek 10 gld. in se dovoli poznejši trošek 50 gld.

Uloga inženirja L. F. Schmidta o slučajnej udeležbi mestne občine pri zgradbi normalne lokalne železnice iz Ronk v Červinjan do meje pri sv. Juriji di Nogara, se izroči vsled predloga svetnika dr. Ritterja trgovinsko-obrtnem odseku v pretes in poročanje. Svetnik Morpurgo preporeča, naj se ta predmet skoraj reši.

Javna seja je trajala do 7^{3/4} zvečer, zatem je bila tajna, v kateri se je določilo to-le:

voditelju mestne ljudske šole Marpurgo, Ivanu Vesnaverju se dovoljuje uračunavanje funkcijske doklade v pokojnino; potrjuje se stalno v svojej službi šolski sluga Josip Covi;

ponovi se najemina za stanovanja duhovnih pri sv. Jakobu;

o prošnji umirovljenega učitelja-voditelja za povišanje pokojnine se preide na dnevni red;

plača organistu v cerkvi „Vergine del Rosario“ Ivanu Lafontu se poviša od 252 na 350 gld;

pisarniškem vežbeniku v mestnej bolnici, Ahilu Sacchi se dovoljuje višja plača 500 gld. na leto; vežbenik v mestnej zastavljalnici Josip Tomadecco se premesti k mestnej blagajnici, vežbenik v mestnej zastavljalnici Ernest Migotti pa v bolnico ter obema se poviša plača od 400 na 450 gld.;

pomočna učiteljica v okolici, Marija Gombač se stalno potrjuje v službi;

plača administrativnemu ravnatelju mestne plinarne, Petru Goriniju se ustanovi z 1. januarjem 1888. na 4500 gld. na leto in

mestnemu živinozdravniku Domeniku Padovanu se določi nagrada 300 gl.

Imenovanje. Konceptist pri tržaškem policijskem ravnateljstvu, g. Anton Mahkovic je imenovan za policijskega komisarja.

Moška podružnica ss. Cirila in Metoda v Trstu. Poziv na redni občni zbor, ki bode v nedeljo 29. aprila t. l. ob 6. uri pop. v prostorih „Slovanske Čitalnice“ (via della Pesa št. 1 blizu „Hôtel Europa“). Dnevni red: 1. Nagovor prvomestnikov. 2. Zapisnikarjevo poročilo o letošnjem družtv. delovanju. 3. Blagajnikovo poročilo o denarnem stanju. 4. Osnovna slovenska šola v Trstu. 5. Posamični predlogi. 6. Volitev novega načelnštva. 7. Volitev zastopnikov za glavno skupščino.

Čestite družabnike vabi se, da se v obilnem številu udeležijo tega važnega zbora. V Trstu, dne 14. aprila 1888.

Načelnštvo.

Opomnja. Č. družabniki lahko uvedo v zbor tudi druge gospode, ki se žele vpisati v podružnico. Družtvenina se lahko plača isti dan.

Diocézanske vesti. Č. gosp. Anton Bilan, duhovnik spletske vladikovine, stopil je v tržaško in je začasno nameščen kakor duhovni pomočnik pri sv. Jakobu v Trstu. — Č. g. Čuček, duhovni pomočnik v Lovranu, je imenovan za župnega upravitelja v Grdoselu. — Č. gosp. Marčinko, duh. pomočnik v Kastvu, gre kakor tak v Lovran. — Č. g. Dobrava c je premeščen iz Drage v Štorje.

Razpisani sti župniji v Valmovaži in v Truškah.

Sv. birmo bode delil presv. g. vladika dne 28. aprila v Klanci, dne 29. v Brezovici, 30. v Divači in 1. maja v Rodiku. Za Tomajski dekanat je napovedana: 2. junija na Repentaboru, 3. junija v Tomaji, 4. junija v Avberu, 5. junija v Povirji in 6. junija v Sežani.

Matice Slovenske odbor za društveno dobo 1888/89: Marn Josip, predsed.; Levec Fran, I. namestnik; Grasselli Peter, II. namestnik; Robič Luka, blagajnik; dr. Zupanec Jarnej, pregledovalec družtvenih računov; Praprotnik Andrej in Stegnar Feliks, ključarja; Bartel Ant. in Kržič Ant.

ovarovatelja družtvenih zapisnikov; dr. Tavčar Iv. pravdni zastopnik. — Gospodarski odsek: dr. Dolenc Hinko, Grasselli Peter, dr. Jarc Anton, Robič Luka, Vilhar Iv.; književni odsek: Bartel Ant., Kržič Ant., Levec Fran, Pleteršnik Makso, dr. Požar Lovro, Raič Ant., Šubie Iv., Tomšič Iv., Zupančič Ant., Zupančič Vilibald; odsek za pridobitev novih družtvenikov: Bartel Ant., Kržič Ant., Levec Fran, dr. Požar Lovro, Raič Ant., Šubie Iv.; družtveni zastopniki v Kopitarjevem odseku: Levec Fr., Praprotnik And., dr. Zupanec Jarnej; družtveni zastopniki v odseku za zgradbo Vodnikovega spomenika: Pleteršnik Makso, Praprotnik Andrej in dr. Zupanec Jarnej.

Jezik pri sodišči. „Naša Sloga“ pripoveda, da je lani govorila o kazenskej razpravi g. Inocencija Fabrisa proti g. Fr. Bukovecu zaradi nezaupanja izraženega po občinskem zastopstvu pazinskemu načelniku. Takoj v početku razprave je zahteval Fran Bukovec in njegov branitelj, odvetnik g. dr. Dukić, da se zapisnik vodi v hrvatskem jeziku. To opravičeno zahtevanje bilo je odbito od c. kr. sodnega pristava Dinka Harabaglie z opomnjo, da on ve, v katerem jeziku ima pisati zapisnik in da tu pred sodiščem ni prostora za politiko.

Tržaški italijanski listi in ž njim tudi poreški listi so zabeležili z veliko radostjo to vest in izpostavili smehu imenovano zahtevo zaradi zapisnika. „A najbolje se smeje, kdor se poslednji smeje“. G. Fr. Bukovec se je pritožil takoj po razpravi proti navedenemu postopanju pristava Harabaglie na njegovo prevzvišenost ministra dr. Pražaka, kateri si je dal vsled tega preložiti dotične kazenske spise in je raziskal vso stvar. Na to je te dni prejel g. Fran Bukovec odlok c. kr. okrajnega sodišča v Pazinu s 24. marca 1888. št. 514, s katerim mu se javlja vsled ministrskega odpisa z 11. marca 1888. št. 4057 in vsled odpisa c. kr. višjega deželnega sodišča s 15. marca 1888. št. 1086, da je predmet njegove pritožbe ugodno rešen. Ker je c. kr. pristav, ki služi, ne moremo vedeti, kaj je odločeno ali naloženo, a prepričani smo, da se s slovanščino ne bo več tako postopalo in posebno pri sodišči, kjer bi vsakogar pravo imelo biti največa svetinja.

Ako se nam zgodi kjerkoli krivica, ni treba mirno gledati, temveč pritožiti se nam je takoj na dotično mesto.

O tej priliki imamo sè zadovoljnostjo zabeležiti, da ste izdali c. kr. okrajni sodišči v Pazinu in Buzetu na hrvatske tožbe tudi hrvatske odloke. Početek izu tu.

Iz Vel. Žablj se nam piše dne 22. aprila. V petek 20. t. m. izročili smo vrlo soprogo tukajšnjega g. podžupana Andreja Paljka tja, kamor nevalečnost sveta ne seže — črnej zemlji.

Čislana je bila kot blaga, usmiljena in pridna gospodinja, kajti do poslednje ure življenja svojega dajala je skrbljivo ukaze poslom in vedno povpraševala, kako je to in ono pri hiši.

Kako je ljubljena bila od domačih in sosednih vaščanov, to je najbolj pokazal spreved, ker udeležila se ga je velika množica ljudstva. Dobroznani in temeljito izurjeni „Brejski“ in „Rihenberški“ pevci so se prostovoljno udeležili pogreba in jej zapeli pred hišo, v cerkvi in na gornji v slovo. Bodi jim na tem mestu hvala izrečena!

Posebno ginljivo je bilo petje na pokopališču. Občinstvo, nenavajeno kaj takega slišati, je strmeče poslušalo krasni pesnici: „Jamica tiha“ in „Blagor mu“. — Brala se je tuga po licih vseh priučioh in solza v očesu spremljevalcev je dokazovala bridko izgubo pridne gospodinje. Bodi jej zemljica lahka!

Iz Odese se je odposlalo mnogo ladij obloženih sè žitom za stradajoče v Črnejgori.

Regata bode v tržaškem pristanišču dné 24. junija t. l. popoldne, ako bode ugodno vreme.

Statistika umrlih. Od 15. do 21. t. m. je umrlo v Trstu 94 oseb in sicer 50 možkih in 44 ženskih. Po starosti jih je bilo: 25 do 1., 21 do 5., 9 do 20., 6 do 30., 5 do 40., 10 do 60., 14 do 80. leta in 4 preko 80 let. Lani je umrlo v istej dobi 18 oseb manj. Povprečno je umrlo izmed 1000 oseb 31-32.

Poskušeno samoubojstvo. V sredo 25. t. m. je izpil 30-letni Konstantin Demitriadis iz Argosa na Grškem na dvorišču grške crkve sv. Nikolaja čašo raztopljenega fosforja, da se zastrupi. Odnegli so ga še živega v bolnico.

Zblaznel je gostilničar Andrej Svetec v ulici Salice. Razbil je vse, kar mu je

prišlo pod roke. Spretni tat je uporabil splošno zmešnjavo, ter ukradel gostilničarju žepno uro z verzičco.

Požar. Neznani poglavec je vrgel gorečo smodko na platneno streho prodajalca na trgu rudečega mosta. Platno je izgorelo, toda prodajalec je bil bolj v strahu nego je trpel škode.

Nezgodba. Neoprezen kočijaž je povozil 51-letnega carinskega čuvaja Josipa Lanza na borznem trgu. K sreči je Lanza le malo poškodovan.

Nesreča. 16-letna delalka Evgenija Bergoc je padla mej delom v tovarni Girardelli v ulici sv. Frančiška št. 11 pod kolo nekega stroja. Stroj so takoj ustavili, ali kljub temu je deklica na glavi hudo ranjena ter so morali odvesti jo v bolnico.

Policijsko. Neznani tatovi so ulomili v prodajalnicu tobaka v ulici Annunziata v škofovej palači. Odnegli so smodek in papirja v vrednosti 4 gld. — Menjača Josipa Zoldana, ki je imel svojo pisarno v ulici Orologio, so zaprli zaradi prevare ali goljufije. Osleparil je razne zasebnike za preko 20.000 gld. — Zasačili so težaka tvrde Brüll, ko je kradel kavo v skladiščih v novem pristanišču. Našli so pri njem vrečo s 30 kg. kave. Tatu so spravili v zapor.

Listnica uredništva.

Gosp. N. N. Zadlogu pri Črniemu vrhu: Kolikokrat smo že prosili g. dopisnikov, naj nam javijo svoje podpolno ime, kajti sicer se ne moremo ozirati na njih spise. N. N. ni dovolj! Blagovolite nam v kratkem oznaniiti svoj natančni naslov, ako želite, da prinesemo Vaš sestavek.

Tržno poročilo.

(Cene se razume kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

Cena od for. do for.	
Kava Moecca	100 K. 124.— 126.—
Rio biser jako fina . . .	103.— 105.—
Java	106.— 108.—
Santos fina	90.— 92.—
„ srednja	85.— 87.—
Guatemala	98.— 100.—
Portorico	112.— 114.—
San Jago de Cuba	128.— 130.—
Ceylon plant. fina	123.— 125.—
Java Malang. zelena . . .	93.— 94.—
Campinas	— — —
Rio oprana	104.— 106.—
„ fina	91.— 92.—
„ srednja	85.— 87.—
Cassia-lignea v zabojih . .	28.— 29.—
Macisov cvet	400.— 420.—
Ingber Bengal	21.— 23.—
Peper Singapore	99.— 100.—
Penang	74.— 75.—
Batavia	88.— 89.—
Piment Jamaika	30.— 31.—
Petrolej ruski v sodih . .	100 K. 7.25 7.50
„ v zabojih	8.75 —
Olje bombažno amerik. . .	38.— —
Leece jedilno j.f. gar. . .	40.— 41.—
dalmat. s certifikat. . .	44.— 45.—
namizno M.S.A.j.f. gar. .	59.— 61.—
Aix Vierge	69.— 71.—
„ fino	66.— 68.—
Rešici pulješki	5.50 5.75
dalmat. s cert.	7.— 7.25
Smekve pulješke v sodih .	12.50 13.—
„ v venčih	4.25 4.75
Limon Mesina	zaboj — —
Pomerance sicilijanske . .	— — —
Mandli Bari Ia. s cert. . .	100 K. 72.— 73.—
„ dalm. Ia. s cert. . . .	75.— 76.—
Pignoli	74.— 76.—
Riz italij. najfinejši . . .	19.50 20.50
„ srednji	17.50 18.50
Rangoon extra	14.25 —
„ Ia.	12.50 —
„ IIa	11.50 —
Sultanine dobre vrsti . . .	33.— 35.—
Suho grezdje (opaša) . . .	26.— 27.—
Cibebe	15.— 16.—
Slaniki Yarmouth Ia. . . .	sod — —
Polenovke sredne velikosti	35.— 36.—
„ velike	32.— 33.—
Sladkor centrifug. v vrečah	— — —
„ s certifik.	100 K. 33.50 33.75
Fizol Coks	14.50 14.75
Mandoloni	12.— 12.25
svetlorudeči	12.50 12.75
temnorudeči	11.75 12.—
bohinjski	— — —
kanarček	10.— 10.25
beli, veliki	— — —
zeleni, dolgi	11.25 11.50
„ okrogli	10.75 11.—
mešani, stajerski	10.25 10.50
Maslo	60.— 60.—
Seno konjsko	3.21 3.75
„ volovsko	3.93 4.64
Slama	2.94 3.57
Les, trami kub. č.	— 28 — 34
Oglje	2.70 2.80

PRI JULIJU GRIMMU

dežnikar, Barriera Vecchia 18

je zelo bogata zaloga dežnikov za go spe in gospode za jako nizke cene. — Dežniki iz bombaža od 80 novč. naprej. Dežniki iz volne in satina od f. 1.40. naprej. Dežniki židani od f. 2.50. naprej.

Sprejemajo se vsakovrstni popravki a jako nizke cene. 41—104

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Tovarno skladišče blaga iz ovčje volne.

A. SAMEK & Co.

Brno (Brünn), Bahnring 13., (poleg vrta „Grand Hôtel“.

Ugodne naročbe najnovejšega in najboljšega modernega blaga za gospo, gospode in deco, toliko za zasebnike, kolikor za krojače.

Uzorki na zahtevanje.

Proti hemoroidam!

Kdor hoče čuvati svoje zdravje naj rabi,

MENIŠKE KROGLJICE
(Pílole dei Frati.)

ki čistijo kri in proti hemoroidam
koje izdeluje P. Fonda.

farmacista v Piranu.
Prepotrebne za vsakega, kateri trpi na hemoroidah, zabasanju, breztečnosti, glavobolju, ter sploh veliko sedi, one čistijo kri in dober vseh potujejo zasebna in zdravniška spričevala, koja so priložena z podukom za porabo vsakej škatljici v slovanskem, nemškem in italijanskem jeziku.

Prodajajo se po 20 nvč. škatljica v vsih lekarnah Trsta, Reke, kakor tudi Istre, Dalmacije, Goriškega in Trenta. 47—54

Najnovejšo

letno blago
iz prave ovčje volne

pošilja proti povzetju po jako nizkih stalnih cenah poznana rečna in solidna tvrdka

J. W. SIEGEL

BRNO Brünn.

Gospodje krojači, kateri še nimajo svojih vzorčkov, ter želé razširiti krog svojih naročiteljev v porabo jako solidnega blaga, naj se obrnejo z dopisnico zaupno name.

Dobé mojo najnovejšo zbirko vzorčkov brezplačno in franko.

Gospodu **G. Piccoli-ju**, lekarju »pri Angelu«
v Ljubljani.

Sprejmite izraz moje nai skrenejšje zahvale za Vašo esenco, katera me je rešila bolezn, koja me je spravila skoraj na kraj groba. Strašne bolečine sem trpel v želodu brez vsakega upa na olajšitev. Vedno hujšje bolezn pridruži se še zlatenica. Ali jaz in mnogo mojih tovarišev dobilo je zopet popolno zdravje, in to le po Vašej nedosegljivej »Piccoli-jevej esenci«, za kojoj smo Vam do smrti hvaležni.

Josip Tomažič,

c. kr. orožniški vódnik v Pulji.

Ozdravljenje plučnih bolezni

Tuberkuloze, (sušice, jetike), nahuhe, zaprte sape), kroničnega bromhijalnega katara itd po plinovi

EXHALACIJI

(po rektalnej injekciji).

Najnevarnejši, skoraj nedosegljivi ideal zdravnikov je z ovim postopanjem popolnoma dosežen! Ob osupljivih, nepogrešljivih vspehlih govoré najjasnejše sledeča pisma slavnih profesorjev, koja navedemo v kratkem, toda kolikor mogoče z lastnimi besedami, in koja so bila tudi potrjena po zdravniških listih tui in inozemstva:

Prof. dr. Bereon. Po tridnevnej plinovej exhalaciji po rektalnej injekciji, izdatno poje manje kašlja in izvržka, potem popolno prenehanje. — Mrzlica, pot in hripavostje posve izginola. — Truplo se redi vsaki teden za 1/2 — 1 K. Ravno tako brzo ozdravljenje tudi pri starej, celó pri miliarnej tuberkulozi. — Bolnik se ozdravi ter more tudi najtežjiu posel zo pet opravljati. —

Prof. Dr. Carnil in prof. Vernenil. Pri nahuhi se more pol ure po plinovej exhalaciji lagija sopsti. — Ako se exhalacija pravilno rabi, se nahuha ne povrne več.

Prof. Dr. Dujardin Beaumetz: Kronični bronhijalni katarh je bil popolno ozdravljen.

Prof. Fräntzel in dr. Statz: Mrzlica, potkaš lj se izgubo; nastane velka lakota. — Bolnik se zredi do 5 kg.

Dr. M. Laughlin, je vporabil plinovo exhalacijo pri 30. bolnikih, koji so bili uže v najzadnjem stanju tuberkuloze in vsi so popolnoma ozdraveli.

Vsaki dan pa se množé zdravniška poročila o srečnim ozdravljenju, ter je razun navadenih spričeval še mnogo družih od slavnih profesorjev. — Imamo mnogo spričeval ozdravelih. C. kr. izklj. priv. stroj za plinovo exhalacijo (Rectal-Injector) se doiva z vsemi pripravami za pripravljnje plina in z popisom za vporabo za zdravnike, ter ga more rabiti tudi vsak bolnik sam ter stane gld. 8 — z merilnim strojem za plin 10 gl. — proti gotovem novcu ali provzetju. Dobi se pri 1—50

Dr. KARLU ALTMANN, Wien VII., Mariahilfersta sse N. 80/A

Razpis dražbe.

Dne 6. maja 1888. ob 4. uri popoldne oddalo se bode v gostilni J. Hočvarja v Štanjelu po očitni dražbi zidanje družvene kleti. Stroški so preudarjeni na for. 3971.45. — Dotični načrt s preudarkom vred je razviden pri predsedniku vinorejskega društva (v Štanjelskem gradu) od denes naprej sleherni dan.

Podjetnik položi 10 od sto varščine.

Odbor vinorejskega društva

v Štanjelu dne 19. aprila 1888.

Nähere Auskunft:

bei F. Missler, General-Schiffs-Expedient, Bremen, Bahnhof-Strasse N. 10.

NULLUM PEPSINUM,

nisi pepsinum Arpii.

To izvrstno grnko želodčno zdravilo je pod stalnim nadzorstvom družva strokovnjakov kemikov in pod posebno kontrolo slovečega zdravnika dr. Hagerja. Pokazalo se je kot izvrstno najboljšje sredstvo za slab želodec, toliko kar se tiče vkusa, kolikor silajnega uspeha ter je v v tem obziru pripoznano od vseh zdravniških krogov v Nemčiji.

Uspeh tega zdravila je tolik, da se more zvati najboljšje sredstvo proti pomorskej bolezni, tudi proti trebuchoboli in prehlajenju želodčevem. Ako se pije vsak dan pred obedom kozareček te pijače z vodo, hitro se občuti dobrotvoren pliv. Za otroke zadostuje manj, primerno starosti. 1—10

Zaloga v Trstu pri S. ASCOLI. Via Carintia št. 3.

TVRDKA

Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši)

pošilja proti povzetji:

Češljano sukno

za ostanek za celo možko obleko, more se prati, 6.10 met. dolgo f. 28 —

Valjano volneno sukno

dvostroke široko, za celo obleko za gospo v barvah 10 met. f. 4.—

Tkana ovčja volna

dvostroke širokosti, trpežna, cela obleka 10 met. f. 6.50

Indijski Foule

volne, dvostroke širok, cela obleka, 10 met. f. 5.—

Francozki atlas iz volne

v vseh enostavnih barvah, tudi progast in kariran; najnovejša, dvostroke širok, 10 met. f. 6.50

Črni Terno

saksonski izvod, dvostroke širok, za celo obleko, 10 met. f. 4.50

Terno velours

dvostroke širok, čista volna, v vseh modernih barvah za celo obleko 10 met. f. 7.—

Progasto blago za obleke

60 ctm. široko, najnovejši vzorki, 20 met. f. 2.50

Volnati ryps

v vseh barvah, 60 ctm. širok, 10 met. f. 3.80

Dreidraht (Trožičje)

najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 met. f. 2.80

Aquard blago

60 ctm. široko, najnovejši vzorki, 10 met. f. 3.80

Francoški Voal

10 met. elegantna obleka, ki se daje prati, for. 3.—

Kosmanoški Kreton

10 met. za pranje, podpolna obleka for. 2.50

Ženske košulje

iz močnega platna s čipkami 6 komadov f. 3.25

Domča platno

1 komad, 30 vatlov 1/4, for: 4.50

1 . 30 . 1/2 . 5.50

Krug-Webe

boljšje nego platna 1 komad 1/4, širok 30 vatlov f. 6.—

Šifon

1 komad, 30 vatlov, 1. a f. 5.50, najboljšje vrste f. 6.50

Kannafas

1 kom. 30 vatlov, lila f. 4.80

1 . 30 . rudeč . 5.20

Kannafas iz niti

1 komad, 30 vatlov lila in rudeč for. 6.—

Angl. Oksford

najboljši, jako preporočljiv, 1 komad, 30 vatlov f. 6.50

Oksford

se more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa

sestoječa iz 2 posteljnih pregrinj in namiznega prta s svilnatimi čipkami for. 4.50

Garnitura iz jute

2 namizna prta in posteljno pregrinjalo s čipkami f. 3.50

Jute zastor

jurški vzorek: podpolni for 2.30

Holandski opstanki preprog

10-12 met. dolgi ostanek for. 3.60

Letni ogrnj 6

1/4, dolg, for. 1.20

Konjska plahta

jako dobra, 190 ctm. dolga, 130 ctm. široka, f. 1.50

Košulje za gospode, lastno delo

bele ali barvane 1 kos 1. a f. 1.80, II. a f. 1.20

Ženske košulje

iz šifona in platna, fino pletene, 30 kom for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno

Ostanek 3.10 met. za podpolno možko obleko f. 3.75

Ostanki Brnskoga sukna

Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 met. dolga for. 4.50

Brnsko moderno blago

Ostanek, 3.10 met. dolga za podpolno možko obleko for 5.50

Blago za površnje suknje

najfinejšje vrste, za celo suknj. f. 8.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč, se sprejme brez ugovora nazaj.

Tiskarna Dolenc v Trstu.

Izdajatelj in odgovorni urednik Lovro Žvab.